

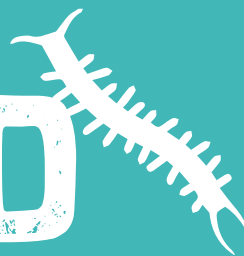

TUINBRANCHE
NEDERLAND

GROEN KLIMAATPLEIN
NETWERKBLAD

VOORWOORD

Beste Groene Klimaatpleiners: Goed nieuws!

Dank jullie wel allereerst voor al jullie inzet om de Nederlandse tuinen te vergroenen! Ik realiseer me dat jullie hard moeten werken om de pleinen te onderhouden en events te organiseren.

Jullie zorgen ervoor dat de tuincentra bij overheden steeds meer gezien worden als de plek waar mensen in beweging gezet kunnen worden, dat ze hun gedrag gaan aanpassen. We staan steeds meer op de kaart van overheden en partijen die met ons samen willen werken. Dit heeft geresulteerd in een ruime subsidie.

Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) heeft vijf organisaties, waaronder Tuinbranche Nederland, financiële middelen gegeven om de komende drie jaar het bewustzijn en gedrag van tuinbezitters te bewegen naar klimaatrobuuste tuinen. Meer bomen, struiken en planten, afkoppelen regenwater van riool en meer!

Dit betekent dat wij van 60 naar 160 Klimaatpleinen willen groeien. Dat wij met de vier andere organisaties de tuincentra met een Groen Klimaatplein een podium geven én dat jullie middelen krijgen om te participeren in de campagnes: *de Week van de Groene Tuin*, *NK Tegelwippen* en *Plant je mee*.

Wij zullen jullie hierover in december informeren, maar willen graag jullie input hebben. Mochten jullie mee willen denken op wat voor manier dan ook: Laat het weten!

MIRKO VAN INGEN
KWARTIERMAKER KLIMAATPLEINEN

BRENDA HORSTRA
TUINBRANCHE NL

CORINE WIJNEN
TUINBRANCHE NL

JAARKALENDER WINTER

De winterkalender ontwikkeld door Tuinbranche Nederland kun je gebruiken om aan verschillende winterthema's aandacht te besteden op het plein.

De winterkalender licht de volgende thema's uit:

- Tuin winterklaar maken
- Vogels in de tuin

Bekijk [de kalender hier](#) voor alle tips, info en kansen!

JAARKALENDER KLIMAATPLEIN WINTER

TUIN WINTERKLAAR MAKEN

Door klimaatverandering zijn de winters gemiddeld minder koud, zijn er kortere periodes van vorst en valt er meer regen dan sneeuw. De weersextremen nemen toe.

Door je tuin winterklaar te maken, bescherm je jouw planten tegen de winterse omstandigheden en bied je beschutting aan dieren, insecten en vogels die overwinteren in jouw tuin. Bovendien zijn er verschillende planten die voeding bieden om de vogels de winter door te helpen.

Belangrijk in het winterklaar maken: doe vooral niet teveel. Laat de tuin rommelig! Zodat jouw tuin de winter goed doorkomt en klaar is om weer te stralen!

WAT KAN IK DOEN?

- HANG EEN VLINDERKASTJE OP**
Sommeige vlindersoorten overwinteren in Nederland. Deze vlinders zoeken beschutte plekken op. Binnen, maar ook buiten in schuifrugs of tussen de bladeren. Help deze vlinders een handje door een vlinderkastje op te hangen.
Klik hier voor meer info!
- VIJVERONDERHOUD**
Zorg dat er geen bladeren in de vijver blijven liggen. Dit kan het water verstoren en dat is niet goed voor de vijverfauna.
- HERGEBRUIK KERSTBOOM**
Als het nu een zachtere periode ineens gaat vriesen, zorg dan dat je de planten goed beschermt tegen de kou. Om vorstschade te voorkomen, gebruik de takken van de kerstboom om over planten heen te leggen of steek ze rondom de plant in de grond om de wind te breken.
Klik hier!
- REGENTON LEEGLOPEN**
Niet alle regentonnen kunnen tegen vorst. Dus adviseer jouw klanten dat ze hun regenton leeg laten lopen voordat het gaat vriesen!
- BESCHERM JOUW PLANTEN TEGEN VORST EN SNEEUW**
Planten moeten beschermd worden tegen vorst en sneeuw. Het is belangrijk om de eerste knoppen en nieuwe blaadjes te zien zijn. Hoe? Klik hier voor inspiratie en tips!
- LAAT DE TUIN ROMMELIG**
Voor dieren en planten is de tuin met winterklaar maken soms het best. Veel dieren en vogels overwinteren onder bladeren en takken.

WAAR KAN IK MEER INFO VINDEN?

- www.groenklimaatplein.nl
- www.ivn.nl/mens-en-natuur/nieuws/help-de-dieren-de-winter-door
- www.ivn.nl/afdeling/gemert-bakel-milheuze-de-rips/nieuws/overwinterende-vlinders
- www.buitenlevengevoel.nl/snoeien-in-de-winter
- tuinseizoen.com/hergebruik-je-kerstboom-in-januari
- tuinseizoen.com/tuin-winterklaar-maken
- www.buitenlevengevoel.nl/snoeien-in-de-winter
- www.ivn.nl/mens-en-natuur/nieuws/winterbloeiers-planten-die-zich-in-de-winter-laten-zien

5 TIPS VOOR OP HET KLIMAATPLEIN

- TIP 1:** Presenteer rond het Klimaatplein vlinder- en vleermuisenkasten en insectenhotels.
- TIP 2:** Promoot op het Klimaatplein een adoptie kerstboom of laat zien hoe je de kerstboom kan hergebruiken.
- TIP 3:** Maak een kerstopstelling op het Klimaatplein met winterse producten, winterbloeiers en beschermmateriaal voor planten.
- TIP 4:** De winter: het ideale moment om na te denken over de indeling van jouw tuin als de vorst uit de bodem is.
- TIP 5:** Organiseer een workshop over snoeien in de winter op het Klimaatplein.

VOGELS IN DE TUIN

In de winter is er voor veel vogelsoorten geen voedsel te vinden en daarom vertrekken deze soorten naar warmere oorden. Maar er zijn ook veel soorten die wel bij ons blijven in de winter. Deze vogels kunnen wel wat hulp gebruiken dit seizoen!

Zorg voor divers en afwisselend voedsel in de tuin. Geef geschikte restjes, koop eten of maak het zelf!

Maak onderdak voor vogels door huisjes en andere manieren van beschutting. En laat de planten die de vogels helpen om de winter door te komen staan en snoei niet teveel.

WAT KAN IK DOEN?

- NATUURLES- en OVERWINTEREN**
Voor het primair onderwijs heeft IVN het YouTube-natuurlespakket 'Winter overleven'. Door video's en bijbehorende lesbrieven leren de kinderen wat dieren in de winter eigenlijk doen en hoe ze de winter doorkomen.
Klik hier voor een roepje van de Vogelbescherming.
- 26, 27 & 28 JANUARI**
TUINVOGELTelling
www.vogelbescherming.nl/tuinvogeltelling
- MAAK ZELF VOGELVOER**
Vogelvoer kun je kopen, maar je kunt het ook zelf maken! Een leuke activiteit om, tijdens de kerstvakantie, te organiseren op het Groen Klimaatplein.
Klik hier voor een roepje van de Vogelbescherming.
- WAT EET WELKE VOGEL?**
Alarief vogelsoorten in uw tuin deze winter? Meten, wegen, roodborst, merel, wie weet een specht of kopspekket? Voor dan verschillende dingen op specifieke plaatsen.
Klik hier voor een overzicht voor wat welke tuinvogel precies wil en hoe.
- ZELF EEN VOGELHUISJE MAKEN**
Vogels zijn op zoek naar onderdak en voedsel. Help de vogels door zelf een vogelhuisje op te hangen. Je kan deze ook gemakkelijk zelf maken!
Kijk hier voor inspiratie en verschillende mogelijkheden!
- ONLINE CURSUS TUINVOGELS**
Ben jij nieuwsgierig naar welke vogels er in je tuin zitten? Of heb je steeds langdurig jouw balkon vliegt? In deze korte online cursus van IVN maak je kennis met veelvoorkomende tuinvogels. En ontdek je hoe je er meer naar jouw tuin of balkon kunt maken?
Klik hier voor meer info!

WAAR KAN IK MEER INFO VINDEN?

- www.vogelbescherming.nl/actueel/bericht/winterwonder-vogeltuin
- tuinseizoen.com/zelf-vogelvoer-maken
- www.buitenlevengevoel.nl/vogelbadjes-inspiratie
- www.buitenlevengevoel.nl/vogelhuisjes-maken
- www.ivn.nl/mens-en-natuur/nieuws/help-de-dieren-de-winter-door
- tuinseizoen.com/het-jaar-vogelvriendelijke-tuin
- www.vogelatlas.nl
- kleintuinen.nl/tuinvragen/vogels-voeren-winter-welk-voer

5 TIPS VOOR OP HET KLIMAATPLEIN

- TIP 1:** Maak een winteropstelling op het Klimaatplein met bijvoorbeeld een bevroren vijver met een wak erin voor de vogels, vogelhuisjes, voedsel voor vogels en planten en struiken die in de winter bessen dragen.
- TIP 2:** Organiseer een workshop vogelvoer maken op het Klimaatplein.
- TIP 3:** Organiseer een workshop nestkastjes maken op het Klimaatplein.
- TIP 4:** Presenteer op en rond het Klimaatplein vogelvoer, nestkastjes en andere vogelproducten.
- TIP 5:** Geef een workshop over welke vogels in Nederland achterblijven in de winter en wat deze vogels nodig hebben (aan voedsel) om te kunnen overwinteren.

WEEK VAN ONS WATER & GROEN KLIMAATPLEIN

Om meer aandacht te vragen voor klimaatadaptatie en het vergroenen van tuinen hebben Ons Water en Wavemakers United de handen ineengeslagen tijdens de Week van Ons Water. Samen met Hoogheemraadschap Delfland, Wetterskip Fryslân en Wetsus organiseren zij voor de eerste keer educatieve klimaatpleinenacties bij twee tuincentra in Nederland.

Op de pleinen van Intratuin Leeuwarden en Groenrijk 't Haantje in Rijswijk werden scholen eind oktober uitgenodigd voor een mooi educatief programma, bestaande uit een rondleiding (met uitleg en handige tips) over het klimaatplein en een waterlab waar allerlei leerzame proefjes over klimaatverandering en water(overlast) kunnen worden uitgevoerd. Zo leerden de kinderen van alles over klimaatverandering, het vergroenen van tuinen en water(overlast) onder begeleiding van de leukste Wavemaker studenten.

Ook kregen de leerlingen in het kader van de campagne Plant je mee een bloembol mee naar huis. De waterlabs waren naast de schoolbezoeken in de namiddag en op de woensdagmiddag ook toegankelijk voor andere kinderen.

Klik op de afbeelding hieronder voor een artikel over de activiteiten in Rijswijk!

Spelenderwijs leren 'Rijswijk' droog te houden

Nieuws wo 25 okt., 13:19

Wat hebben we geleerd van de extreme hoeveelheid regen met overstromingen en grote wateroverlast in Limburg? Leerlingen van Rijswijkse basisscholen – de jeugd heeft de toekomst – deden proefjes over klimaatverandering en wateroverlast. En ontdekten het belang van meer groen en minder steen.

De kinderen van groep 7 van Kindcentrum BuitenRijck zijn druk in de weer om de Rijswijkse wijk droog te houden.

(Foto: Robert Heijdemann)

Door: Robert Heijdemann

PARTNER LOGO

COMMUNICATIE TOOLKIT

Vorig jaar hebben we een communicatietoolkit ontwikkeld met hierin onder andere: logo's, e-mailhandtekeningen, flyers, graphics voor lokale bladen, social media posts en meer!

Aan de toolkit hebben we nu een logo met subtitel *Wij zijn partner van* toegevoegd. Dit logo kunnen partners gebruiken op hun website en andere communicatieuitingen.

Dit logo met subtitel, en alle andere communicatie middelen, [kun je hier downloaden](#).

ACTIES KLIMAATPLEIN UITGELICHT

WIJKDEAL AVOND MET GEMEENTE

GroenRijk Prinsenbeek organiseerde een wijkdeal avond op het Groen Klimaatplein in samenwerking met de gemeente Breda. Wethouder Jeroen Bruijns opende de avond. Hij bedankte alle vrijwilligers voor hun inzet en overhandigde iedereen een zak biologische bloembollen. Auteur Mark Verachtert vertelde over zijn boek *Handboek voor de Sponstuin* en Marc Proost over de opslag van water en watergeven bij extreme droogte. Een aantal wijkdeal vrijwilligers hebben de aanwezigen verteld over hun wijkprojecten. Tenslotte heeft GroenRijk Prinsenbeek iedereen meegenomen over het Groen Klimaatplein en vertelt wat ze zoal organiseren, zoals educatieve workshops en alles wat met het klimaatbestendiger maken van de tuin te maken heeft.

ANDERE ACTIES GROEN KLIMAATPLEIN

Bij Intratuin Pijnacker kregen inwoners van de gemeenten Pijnacker-Nootdorp en Delft een gratis tuinschets. Ze gingen naar huis met een ontwerp voor een groenere tuin en nuttige tips en tricks over hoe je je tuin groener maakt en groener houdt.

Bij Tuincentrum Boers BV kregen bezoekers de hele maand september korting op een regenton en bovendien ontvingen ze een gratis vulautomaat. De gratis vulautomaat werd aangeboden door Klimaatkrachtig Delfland en de gemeenten Westland en Maassluis. Ook werd een informatiemarkt Groene Daken georganiseerd.

Bij Tuincentrum Ockenburgh konden bezoekers tuintegels inleveren en kregen er gratis biologische plantjes voor terug.

INFO EN INSPIRATIE KLIMAATPLEINEN

UITSLAG NK TEGELWIPPEN

Er zijn weer een record aantal tegels gewipt! Op dit moment worden de tegels geteld en de standen gecontroleerd. Op 15 november worden de winnaars bekend gemaakt!

Dus hou [de website](#) in de gaten om te zien hoe jouw gemeente het heeft gedaan dit jaar.

NOVEMBER IS TREEVEMBER

Treevember: dé maand waarin bomen en voedselbossen in de spotlights staan. Een voedselbos is ideaal voor bestuivende insecten en toont hoe voedselproductie en biodiversiteit kunnen samengaan. Treevember is een initiatief van The Pollinators.

In heel Nederland en België worden er geplant in voedselbossen en meer!

Klik [hier](#) voor alle info!

OPENING BOOMFEESTDAG

Op 15 november wordt het Boomfeestdag plantseizoen 2023-2024 officieel geopend in Amstelveen!

De laatste jaren vieren ruim 100.000 kinderen in meer dan 70% van de steden en dorpen in Nederland de Boomfeestdag. Het thema dit jaar is *Opgroeien met bomen!*

Klik [hier](#) voor alle info en wat je ermee kunt doen op jouw Groen Klimaatplein.

WERELDBODEMDAG

Wereld Bodemdag (World Soil Day) wordt elk jaar op 5 december gehouden om aandacht te geven aan het belang van een gezonde bodem en te pleiten voor een duurzaam beheer van de bodembronnen.

Dit jaar is het thema: bodem en water, een bron van leven. Klik [hier](#) voor meer informatie!

COLOFON

HET GROEN KLIMAATPLEIN NETWERKBLAD WORDT GEMAAKT EN UITGEBRACHT DOOR TUINBRANCHE NEDERLAND EN DE GROENE DRUPPEL.

VRAGEN OVER HET KLIMAATPLEIN EN DE BEWEGING? Stuur een e-mail naar mirko@degroenedruppel.nl, brenda.horstra@tuinbranche.nl of corine.wijnen@tuinbranche.nl!

Copyright © 2023

Content & redactie: Tuinbranche Nederland & De Groene Druppel

Vormgeving en lay-out: De Groene Druppel

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, geluidsband, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

HET GROEN KLIMAATPLEIN NETWERKBLAD WORDT MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR DE PARTNERS VAN HET GROEN KLIMAATPLEIN:

